

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felől).
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy órá . . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:

Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy órá . . . 1.50 kor.

Egyes szám ára 6 fillér.

Hirdetések felvételnek

a kiadóhivatalban:

Horovitz Zsigmond papírzületében
Piac-utca 12. — Telefon : 330.

A magyar tanítók.

Nincs széles e hazában magyar ember, akinek meg ne dobbanna szíve, mikor a magyar tanító fájdalmas panasza jut el a füléhez. Lelkünkben fölfakad a mély hálaérzet és emlékünkből rajzolódik annak a tiszteletreméltó férfinak az arca, aki bennünket a betűvetés alapelemeibe annyi türelemmel, arnyi fáradtsággal és jóakaratu elnézéssel vezetett be. Második apánknak tekintjük a tanítót és gyakori eset az, hogy magas állásra vergődött emberek is elérzékenyülnek, mikor előttünk áll az, aki apró gyermekkorukban ez ábécére oktatta őket és aki míg a nádpálcát suhogtatta rejtett mosolylyal fölöttük, ajkairól rajongással hirdette a hazaszereget, a szép, a jó és a nemes tanait.

A szegény tanító a városokban felépített modern kultúr-palotákban épp úgy, mint a pókhalós, mesteregerendás falusi iskolákban egyformán revelt haza-

szerető, istenfélő, hazájához, királyához hű, nemzeti nagyságait tisztelő magyar generációt a jövőnek. Végezte a legnemesebb, legnagyobb és legbecsebb munkát, míg ő — nyomorgott. Szánalmas, mostoha sorsát kikarrikaturázták és elvitték a szinpadra. Vicceket faragtak abból, micsoda emberfölötti gondjába és nélkülözésébe kerül a magyar tanítónak, hogy magának, családjának, sokszor hat-hét gyermekének valami kis ellátást juttasson.

Es ezeken a silány, de sokszor fájdalmasan találó vicceken a kormány nem pirult, a kultuszminiszterek nem szégyenkeztek. Pedig nekik kellett volna levonni ezekből a komoly és súlyos konzekvenciákat. Valahányszor arról volt szó, hogy a nemzet vére és vagyona fölött diszponáljanak, előtérbe kellett volna tolniok legelsőszőr is az ország legfontosabb, legéletbevágóbb ügyének: a nemzeti népoktatásnak ugyszólván deledgetését. Ezért mindent! Enélkül sem-

mit! Egy fillért se! Se hadsereg, se ágyukra, se katonákra, se nagyhatolmi hóbortokra!

Körülföttünk minden virágzó és hatalmas kulturállam annak köszönhető nagyságát, hogy tanítói fölött nem viccelődött, hanem — fizette őket.

A mi kormányunk pedig, miután elherdálta a bécsi politika céljaira a milliárdokat, most a magyar népnevelőknek fűgét mutat. Iskolákra nincs pénze. A magyar kultúra szégyenére a virágzó Alföldön nincs elég iskola, a tanköteles gyermekek tíz százaléka betű ismerete nélkül nő fel, a tanító meg éheznek. Mikor azonban mindezt elviszik a kultuszminiszter elé, kivág egy üres dikciót, amelynek a veleje az, hogy ez már így van és másképp nem is lesz.

A magyar tanítóság azonban nem elégszik meg ezzel. Most egy hatalmas, impozáns közgyűlésre készül az ország fővárosában, hogy mostoha helyzetét ország és világ elé tárja.

Gyermekjáték, diszműáru nagyválasztékban Gósinál [Piac-u. 32.]

A földemberek.

Írta: Homok.

Odalenn az aszfaltos utcasarkon rongyos és szintelen emberek álldogálnak. Reggel elöbujnak valahonnan, este pedig eltűnnek, mintha föld nyelné el őket. A nappal itt fölrik s ha hideg van: topognak le s föl a fagyon és bele belehuhognak a markukba, ha pedig meleg van: csöndesen meghuzódnak a napon és sülkereznek. Az Isten nagyon fekete kenyeret adott ezeknek az embereknek. Zsákolásból élnek, hordják a lisztes zsákokat, továbbá buzát ki és be a hájókra, az egyszáll pallón a víz fölött; télen pedig abból élnek, amit néha-néha markukba vet a sors. Hol ezért, hol másért: az ideoda való küldözgetésért. Rosszabb, senyvesztő életük van a koldusénál. Az nem szakad bele a dologba és nem csurog, hát csöppen; meg van az éhenhalás ellen való mindennapija. Ezek ellenben minden munkánál megrövidítik az életüket egy-két perccel. Néha esztendőkkel, mert egyik sem tudja, hogy mikor szakad meg benne valami a nyolcvan kilós tehertől. Mikor nézem őket,

amint egy rakásban pipálnak, és mindenféle ostoba dolgokról diskurálnak, mindig az jut az eszembe, hogy ezek a földemberek, ezek a savószinű, lomha alakok, valóságos hősei az életnek. Hősök a martíromságban. Dolgoznak és szenvednek. Nincs semmi fénye az életüknek. A jót csak hírből ismerik. És olyanok, mint a barmok, szeges ostorral hajítja őket járomba a mindennapi élet.

Más embereknél a keserűséget olykor megennyhíti az élet poézise. Egy-egy neme a gyönyörnek. De ezeknek a rongyokba bujt fél állatoknak soha meg nem csillan egy kristálya sem az élet költészetének.

Egyedüli szórakozásunk a pálinkás-bolt. Itt nyomják el lelkünkben a szenvedést. Ez se gyönyör, csupán elhallgattatása az élet szenvedésének. Egy rövid némaság, mint mikor az élet útján áthalad az ember a fehér márványkövek között a temetőben.

... Ma reggel is, mint tegnap, tegnapelőtt, már kora reggel együtt van a csapat. Kissé csipős a levegő, a fűvet dér lepte be, ennél fogva járkál valamennyi. Olyformán azonban, mint a keirebe zárt vad. Ide-oda. Közben morog, beszél mindegyik. Sőt károm-

kodnak is, mert ez annyi nekik, mintha imádkoznának. Talán könnyebb is, mert szokottabb.

Egy nagy vörös ember szava hallatszik különösen. Azt mondja:

- Inkább éhön döglének még . . .
- Éhön ?!
- Éhön én . . .
- Tudom, — ingerkedik vele egy

másik sárszinű ember, aki a fal felé van fordulva, hogy régyujthasson a kormos garasos pipára.

— Én! — áll meg egy darabig amaz és tekintetével a felhők felé néz. Ugy segíten engem a teremlő Isten! . . .

Aztán csönd lesz.

Járkálnak tovább. És szórják egymásra az örökkön elégedetlen emberek bántó, szürös tekintetét.

Később megint rákezd a nagy vörös ember:

— Nem én . . . Nem türöm meg még itt a plazon se. Hazaárulóval nem állok egy helyen . . .

— Hazaárulóval ?

— Avval. Hazaárulóval.

Egy női-kosztüme angol kelme . . . 9 frt.
3 méter szövet egy férfi öltönyre . . 5 frt.
Tiszta selyem női blouz . . . . . 5 frt.
Divatos gyapjuszövet női blouz 3—3.50-ig.
1 évtől 3 évesig gyermekruha . . . 1 frt.

Kérem a címre ügyelni.

Brüll Zsigmond

Csapó-u. 19. sz.

Dusan felszerelt kész női ruha, leányka ruha, pongyola, blouz és női szövet üzlete megnyitott, hol a t. közönség a legizlése-

sebb dolgokat olcsó szabott ár mellett szerezhethi be.

Magyar Bodega

Kossuth-utca 6. szám.

Prágai sonka, gyönyörű felvágottak gépen szelve, színházi cukorkák kaphatók.

Érmelléki borok!

Finom liquerök!

Nem tudunk elképzelni széles e hazában magyar embert, aki a magyar tanítósággal szívvel, lélekkel együtt ne érezne, midőn e lélekemelő demonstrációra összejűl. — Egy egész nemzet sóhaja, vágya és kívánsága testesül meg abban a határozatban, amelyet a népnevelés bajnokai hoznak e gyűlésen.

Ez a kongresszus a legnagyobb vád, amely egy kormányt a világ előtt érhet: a népnevelés bajnokainak kell az elviselhetetlen nyomorúság ellen tiltakozó szavakat fölemelni.

Előre magyar néptanítók! Ti vagytok a jövő magyar nemzet oszlopai. Veletek érez az egész ország, a ti szavatok a legkiáltóbb vád és szemrehányás a mai magyar kormányzat bünei ellen. És a ti igazságaitoknak diadalmaszkodni kell, mert a ti ügyetek a magyar nemzet jövőjének és boldogulásának ügye.

Elpaktálnak mindent.

A készfizetések után a vasutas pragmatika.

A kormány megy tovább a nemzetrontó politika útján. A készfizetések fölvetelének elformulázását ma véglegesíti Lukács László pénzügyminiszter, aki azért utazott tegnap Bécsbe, hogy a szakreferensek tanácskozásának befejezése után Bilinszki osztrák pénzügyminiszterrel véglegesen megállapodjék a közös bank szabadalmának meghosszabbítása ügyében.

Pakliznak.

Ezzel párhuzamosan paklizzák el Bécsben a vasutas pragmatikát is. Aehrenthal is-

mét játssa a birodalmi kancellár szerepét és buzgór vezeti a bánnal a tanácskozásokat, amelyek máris azt eredményezik, hogy a horvát tuzók követelését teljesítették. Amikor arról van szó, hogy az ezeréves Magyarországnak függetlensége és önállósága kifejezésre jusson, Ausztria törvény és jogellenes cselekedeteivel szemben, ugyanazok, akik most oly melegen támogatják a horvát tartomány szeparatistikus törekvéseit: — a legridegebb álláspontra helyezkednek. És Khusznék természetesen helyesnek találják ezt. A vasutas pragmatikát a horvát kívánságoknak megfelelően megfogják változtatni és a bán, aki most viszi a királytól az új horvát tartománygyűlésnek e hó huszonkettedikére való összehívása iránt intézkedő királyi kéziratot, már azzal fog visszatérhetni, hogy a koalíció bátran belemehet a többség megalakításába kívánságuk teljesülni fog.

A delegáció.

A delegáció ma az osztrák ünepre való tekintettel szünetel. Szerdán az egyesült négyes bizottság jelentését tárgyalja le s ezzel a delegáció be is fejezte működését. Csúpn a záróülés marad hátra, amely azonban csak akkor következhetik be, amikor az osztrák delegáció is befejezi működését.

A képviselőház.

Holnap végre összeül a nemzeti munka parlamentje is. Egy csomó vicinális javaslatokon kívül a polgári perrendtartás reformja kerül napirendre. A különböző országgyűlési pártok tegnap este tartottak értekezletet, amelyeken megállapították kövendő eljárásukat. Hosszabb vitát fog provokálni a polgári perrendtartás is, amely alatt elkészülnek azok a javaslatok, amelyek miatt aztán egészen föl fog fordulni a helyzet.

A Haladás-egyesület telke.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A pénteki közgyűlés tárgyainak előkészítésére ma délután tartotta meg a város jog- és pénzügyi bizottsága ülését, amelynek tárgysorozatán szereplő tárgyakat nagy érdeklődés mellett vitatták meg.

A város pecsétje.

Első tárgy volt a Debreceni Helyi Vasút kérése aziránt, hogy Debrecen város címerét a villamos kocsikon és a társaság hivatalos pecsétjén a köriraton belül levő mezőn használhassa.

A bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy a kérést teljesítse.

A Haladás telke.

Egy előbbi közgyűlés a Haladás egyesületnek átengedte a Bethlen-utca 3. számú telek használatát bizonyos szolgalmi kikötésekkel, miután azonban az egyesület a telekre kölcsönt akar fölvenni, ezt pedig csak úgy kapja meg, ha a város a tulajdonjogot is átengedi, most azt kérték, hogy a közgyűlés névszerint való szavazással engedje ezt át azzal a megszorítással, hogy a tulajdonjog csak addig az egyesületé, míg mai célja szerint működik. Ezt a kérést tárgyalta ma a jog- és pénzügyi bizottság.

A kérdéshez hozzászóltak Kardos László Kenézy Gyula dr., Fehér Ferenc dr., míg végre a bizottság egyhanguan a kérés teljesítése mellett foglalt állást tekintettel arra, hogy az egyesület terheket vállal magára s célja szép és nagy.

A város pénzeinek elhelyezése.

Vecsey Imre elnök fölbontotta és ösmertette a helybeli pénzügyintézetek ajánlatát, amelyet a város törvényesen nem biztosított pénzeinek gyümölcsöző elhelyezése, illetve elfogadása tárgyában tettek.

— Miér' hazaáruló a Gergő?
— Azér', mert én csak egy Istent ismerök.

— Egy Istent?!
— Egy Istent ám, mög egy Kossuthot. Annak a katonája voltam, vagyok, mög löszök is.

— Ez kenyér János bácsi!
— Ez elv! . . . pattan föl mérgesen a földember. — Nem kenyér.

Tovább megyek, már nem értem a szavakat. Látom azonban, amint visszatekintek, hogy az öklét rázza az ember a levegőben. És igen indulatos.

Később visszakerülvén a rongyos, színtelen emberek közé, megszólítom a legcsendesebbet.

— Mi lelte az öreg?
Mosolyogva válaszol a földember:
— A Gergőt szidta, mer' a mungópárt-hoz bejár.

— Minek?
— Csak olyan szolgának kéröm, küldözgetik ide-oda.

Majd némi büszkeséggel teszi hozzá:
— Egy koronát kap mindön napra. Szép az . . .

A vörös ember a felső sarkon támasztja igen komolyan a falat. Elszántan néz . . . Olyan most ez a rongyos ember, mint valami hős, akinek nincs kardja, nincs semmije, csak égő honszerem a kifakult rongyok alatt.

Őszi verőfény patakzik mindenfelé. És hős levegő bujkál a házak között. Az em-

berek siettek, gallérjukba huzzák a nyakukat, haladnak, mintha kergetné őket valaki.

A fehér aszfalton egylovas bérkocsi gördül át e téren. Bőrülésen időses ember ül, viseltes, fakult téli kabátban, nagy, bélelt csizmákban és olyan posztósapkával a fején, melynek fölhajtott szélét zimankós időben a fűlekre lehet huzni.

Az arcán szokatlan derű ömlik el. Szinte ragyog a fakó ember, mint a rab, aki évek mulásával fejére teszi a kalapot, hogy eiköszönjön a börtönigazgatótól. Az ujjai között vastag szivart tart, kékes füstjét kéjelegve fújja az őszi levegőbe.

Nézem.
Ej no, hát persze . . . Ő az. A mi öreg, totyogós pékünk, aki reggeltől estig szintén itt kucorog az utcasarkon s kifűt vesznek tőle, fölemeli a kosarát s megforgatván a rézkrajcárok, kétszer is megnézi, hogy nem-e lyukas zsebbe teszi őket. Mert hajh, nehéz az élet, a krajcárok lassan szaporódnak, itt mutatják meg, hogy milyen nagy urak ők. Papipából eretgei a fehér felhőkékét és megdörz-ölvén kérges tenyerét, nem győz sopánkodni, hogy mi a manónak él a szegény, mikor nem egyéb a sorsa, mint a szenvedés, nélkülözés, télen didergés, nyáron pedig izzadás.

Az utcasarkon most más áll. Más őri a kosarát. Ez is földember. Sárszínű, szenvedő az arca ennek is. Ha nem mozdulna, könnyen azt lehetné az ember, hogy egy rakás föld. Így sokkal különb, alig van benne, épp' úgy, mint a többiben, valami emberi. Ez az ember is pipál. És topog a hűvös őszi reggelen a sűrű aszfalton, az

arramenőket pedig megnézi, mintha mondaná, ez se vesz, ez se vesz . . .

A tekintete most egyszerre föl villan. Nézi, min: egy gyerek, mikor sárkányt pillant meg a levegőben. Aztán mosolyog . . . Végre hangosan összekopantja a bokáit és katonásan tisztelget. Vidámság, repeső öröm tükröződik le az arcáról; fény, mint homokbuckák oldalán, ha rájuk süt a nap.

A kocsiiban ülő ember élenként int a kezével, az arca átszellemül s amint fölragyogó szemmel néz az utca topogó rabjára, egyszerre hatalmas erővel megrázza lelkét a részvét és az a gondolat viharzik át rajta, hogy ime, én most magosan fölöttem állok, ám azért érzem a nyomorúságot, a szegénységet és tudom, hogy egy a sorsunk, egy a szenvedésünk. — vedd hát ki te is, te nyomorult rabszolga, te senki által meg nem látott földember, mai boldogságomnak egy csillogó kristályzamat! . . .

S amint halad az egylovas kocsi, a fehér aszfaltra testes, barna bőrszívar esik.

Tekintetük összevillan, amaz int, ez fölkapja a szivart és örömmel, szinte kitérő lelkesedéssel mondja a többinak:

— Szabadnapja van a Mártonnak! . . . Mulat! . . . Hehe . . .

. . . Tudja Isten, mikor ilyen dolgokat lát az ember, valami nagy . . . nagyon nagy különbséget, évez a földemberek és a selymesképű, pufók emberek egyrésze között, akik kikönyökölve az ablakon, megvetéssel nézik emezeket reggelenként a parfümös emeletéről . . .

Macha Róbert modern tisztító és műfestő intézete

megnyit.

Valamennyi pénzintézet teljesen egyező ajánlatot nyújtott be. Ajánlatot tett a Debreceni Hitelbank, a Közgazdasági Bank, a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank, a Debreceni Eső Takarékpénztár, az Alföldi Takarékpénztár, a Takarékszövetkezet, a Bankegyesület, a Magyar Általános Hitelbank és az Általános Forgalmi Bank. A teljesen egyforma ajánlat a következő: Az átmeneti, vagy félévnyi rövidebb időre elhelyezett pénzek után 4, a hosszabb időre elhelyezett összegek után 4 és fél százalékot adnak. A fölmondási időre vonatkozóan azt ajánlották, hogy 20,000 koronán alul fölmondás nélkül, 20,000 koronás összegeket nyolc nap, a 20—50 ezer korona közötti összegeket 14 nap alatt fizetik ki.

A bizottság ez ajánlatokat elfogadhatónak találta és javasolja, hogy a rendelkezésre kerülő összegeket egyenlő arányban az ajánlatot tevő bankoknál helyezték el az 1911. évben, a folyószámla összegek kezelését tovább is az Ipar és Kereskedelmi Bankra bízzák.

Telekcsere az államvasutakkal.

A jog- és pénzügyi bizottság a máv. debreceni üzletvezetőségének ama kérése tárgyában, hogy a szénvételező újabb telep részére engedje át a város a tégláskerti telket, úgy határozott, hogy a kérés teljesítését fogja javasolni és pedig azzal, hogy az átengedett telek értéke fejében a máv. szerezze meg és adja át a városnak a szemben fekvő területet, amelyre a városnak a szénvételező telep fölépítésével megváltozó utca szabályozási terv keresztülviteléhez szüksége van. Amennyiben az átengedett terület nagyobb volna, mint a megszerzendő terület, akkor fizessen a máv. a többletért minden négyszögöl után öt koronát.

A bérpalota utca vonala.

A debreceni református egyház azt kérte, hogy az Egyháztér és Hatvan-utca sarkán épülő új bérpalota homlokvonalát megváltoztathassák, ezzel kapcsolatban pedig a szabályozási tervet is módosítsa a város. E változtatás során azonban 86 ölnyi területet nyer a város a nagytemplom mellett elvonuló most nagyon szűk utca a Piac-utcának lesz nagyon szép folytatása. A várossal megindított tárgyalások során az egyház képviselői az átengedendő 86 öl területért 45000 koronát kértek részben vételár, részben kárpótlás fejében, mert ezzel a Hatvan-utcai üzlethelyiségek háttérbe szorulnak és ezzel vesztenek értékükből.

Magoss György főügyész, Kenézy Gyula és Kardos László fölszólalása után, a bizottság amellel foglalt állást, hogy az átengedendő telek négyszögöléért 300 koronát javasol a közgyűlésnek.

Jelen voltak.

Az ülésen Vecsey Imre főjegyző elnöklése alatt jelen voltak Vargha Elemér tanácsnok, Magoss György dr. főügyész, Roncsik Lajos főszámvevő, Csanak József, Fejér Ferenc dr., Kardos László, Kenézy Gyula dr., Kernhoffer József, Poroszlai László, Révi Nándor dr., Schwarcz Vilmos és Tóth Emil dr. jegyző.

A 'Debrecen' szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

Szeretetház Debrecenben.

A fiatalok felügyelő hatóságának kérése.

Rendkívül humanus és szép cél megvalósítása érdekében indítottak meg ma akciót a jog- és pénzügyi bizottságban.

Az akció megindításának célja szeretetház föllállítása Debrecenben, érdeme pedig a felügyelőhatóság lelkes elnök helyettesének Kazinczy Gábornak, aki ma terjedelmes s jól megokolt kérést nyújtott be e tárgyban Kovács József polgármesterhez.

A kérvényből közöljük az alábbi részleteket, amelyek teljesen megvilágítják a tervezett intézmény lényegét és célját. E részletek a következők:

Hogy a humanus léren Debrecen szab. kir. város előjárjon, arra nézve jelenleg igen kedvező alkalom kínálkozik a debreceni igazságügyi törvényszéki palota építésének történetében; ugyanis méltóztatik tudni, hogy ennek a palotának építése alkalmával a m. kir. igazságügyi kormány és Debrecen szab. kir. város között az a megállapodás létesült, hogy a kormány a város által adott 200,000 korona kamatmentes kölcsön ellenértéke gyanánt elvállalta, hogy a város által adandó területen egy kerületi fogházat épít.

Debrecen szab. kir. város tanácsa a felépítendő kerületi fogház helyét kijelölte az igazságügyi kormány részéről azonban az építkezés tárgyában a mai napig semmi intézkedés nem történt.

Az igazságügyi kormánynak tehát Debrecenben a kerületi fogházra szüksége nincsen; attól azonban az igazságügyi kormány elzárkózni semmi esetre nem fog, hogy a felajánlott területet gyermekmentési célra igénybe ne vegye és azt szeretetével átkarolva ne tartsa.

Debrecen szab. kir. város tanácsa tehát keresse meg az Igazságügyminisztert, hogy a kerületi fogház részére kijelölt területen a kerületi fogház helyett egy szeretetházat építtetni kegyeskedjék.

A tervezett szeretetház az elhagyott, a szegénységük folytán nevelésre szoruló, a zülés veszedelmének kitétt és végül az állam által kísérleti kihelyezés címén ide beutalt gyermekeknek megmenítését szolgálja;

az ahoz szükséges területet a mikerpércsi uton a gazdasági ismétlő iskola mellett adná Debrecen szab. kir. város és felépíttetné a kerületi fogház helyett az állam.

A szeretetház lényegében mezőgazdasági, kertészeti iskola lenne, egyelőre körülbelül 100 gyermek részére szolgáló befogadási képességgel.

A fiúk tanulnak a mezei munkát, gyümölcs, konyha és esetleg diszkerítészetet, végül a szőlőművelést, a leányok pedig a házi

teendőket; a baromfi s kecske stb. tenyésztést, továbbá a kertészetnek reájuk vonatkozó részeit.

A szeretetház 60 hold területet foglalna magában, melyből 5 hold az épületek elhelyezésére, 5 hold gyümölcsösnek, 10—15 hold konyhakertnek lenne használható; a terület többi része pedig, minthogy ezen a vidéken körülbelül 30 hold föld tart el egy családot, mintagazdaság lenne, s a gazdaság a földnek célszerű intenzív kihasználását tárná föl.

A gyermek a kis gazdaságnál szükséges minden, elméleti és gyakorlati tárggyal foglalkoznának, télen pedig a mindennapi éleiben szükséges tudományokat sajátítanak el u. m.: természettan, természetrajz, szám-tan, időjárás-tan, sociologia és államtudományok természetesen a nekik szükséges módon és terjedelemben.

A tanfolyamot elvégzett tanulók egyelőre Debrecen szab. kir. várostól bérelt telepen kis gazdaságokban alkalmaztatnának munkásokul és vezetőül. Tanulásuk és alkalmaztatásuk ideje alatt keresményük tőkésítették s azt akkor kapnák meg a mikor a katonaságtól kiszabadulnak.

Önállóságuk után a jobbkat egyes községekben lehetne elhelyezni 25—30 holdas területeken, amelyeket esetleg állami ellenőrzés mellett, az állami telepek mintájára rendeznének be s ez által a megjavult gyermekek a környékbeli kisgazdáknak szolgálnának az okszerű gazdálkodásra nézve utmutatással és példaadással, a gazdálkodásuknak okvetlenül jótékony hatása lenne a helyi piacokra is.

Az építés költségei körülbelül 200,000 koronát tennének ki.

A fenntartás költségeit hagyományok, szubvenciók, jótékony egyesületek (első sorban Patronage) adományai és különösen a szeretetháznak folyton emelkedő jövedelme mindenestre fedeznék.

Nem maradna fel tehát egyéb, mint az elhelyezettek élelmezése és ruházása, a mi 30—35000 koronára és a tanárok és felügyelők fizetése, a mi körülbelül 20,000 koronára, vagyis hozzávetőleg mindent egybevetve mintegy 55—60000 koronára tehető, melynek egy részét átlag 4—5000 koronát tartásdíj és ruházat címén viselné a vonatkozó törvények alapján a belügyi kormány, 40—50000 koronát adna az állam által kísérleti kihelyezés címén ide utalt fiatalok tartásáért fejenként 400—500 koronával számítva az igazságügyi kormány, — a földösszeg pedig állami szubvenciókban és Debrecen szab. kir. városnak minden nemes eszméért lelkesülő áldozatkészségében okvetlenül találna fedezetet.

Az ügyet a jog- és pénzügyi bizottság ülésén dr. Kenézy Gyula ösmertette nagy szeretettel és tárgyósmertettel.

A bizottság el is fogadta a javaslatot, amely szerint a közgyűlés elé viszi az ügyet

Női Chewreaux és Box gombos és füzős Czipők
4 forintért kaphatók a

Központi Cipő és Kalap Nagyáruház-ban
„Központi” címre tessék figyelni! **Piac-u. 41.**

és indítványozza, hogy a szeretetház létesítése iránt a telek megjelölése mellett irjon fel a közgyűlés az igazságügyminiszterhez.

Végladás

van

GLÜCK EDE

cipőüzletében

a Kistemplommal szemben
a Barakban.

Felsőgek Gráca.

Mélán andalgunk el az idők változásán, mikor indomásul vesszük, hogy a penzionált Manuelék keresnek maguknak valami csendes kis helyet, valami zöldszalus földszintes kis házikót valami csendes, hegyes-völgyes vidéken fekvő városkát, szóval valami Grácot, ahol nyugodtan elvonulva a világ mindentéle hívságos dolga és kísértései elől, leélhetik fenséges életüket. Hiába demokratizálódunk, de nagyon. Már elképzeljük előre, hogy milyen szép is lesz az mikor a már penzionált és penzionálandó felsőgek mind odaköltöznek az új Grácba (a megalapítóról Manuelopolisznak is nevezhetnék) és korán kelnek reggel hat órakor, botost huznak a lábukra, botot vesznek a kezükbe s a nagy árnyas allén egymás elé sétálnak, leülnek a zöldre mázolt padokra és megbeszélnek a folyó aktuális ügyeket. Ilyennek képzeljük például a Manuelopoliszbéli életet.

A faszor egyik padján ott ülnek már a cár, a cárné, Ferdinánd és egy pár csiribiri hercegecske. A cár elővesz a zsebéből egy trabukó szivart, megnyalazza a két végén és élvezettel rágyújt. A cárnő közel hajol hozzá és vészjósló hangon kérdi:

— Minő szivar legyen ez?
A cár elsápad és habozva felel:
— Ez? (Nevet egyet, de nagyon zavartan.)
— Ez? Még hogy ez? Milyen érdekes. A cárné most már komolyan dühös és még vészjóslóbb szelidséggel kérdi:
— Igen, fiacskám ez. Milyen?
A cár hirtelen elszánással felel:
— Rövid szivar. Négy egy hatos. Mi is telne egy ilyen magunkfajtájú szegény penzionáltaktól? Közönséges rövid szivar.
A cárné most megegyszer odahajol a szivarhoz, meglátja rajta a vasalást s már ki akar törni:
— Ez egy rövid szivar? Mióta vasalják a rövid szivart?

Tekintettel azonban, hogy más is jelen van, hallgat, de tekintettel arra, hogy megfojtaná az elhallgatott méreg, haza akar menni és szól az urának:

Gyerünk haza... Fáj nagyon a fejem... Add föl a kabátom...

Már indulni akarnak, mikor egyszerre a faszor oldalán egy nagy bajusz jelenik meg egy urtól kísérve, aki a kezében egy lepedőszerű újságot lobogtat. Mikor odaér elülő hangon kérdezi:

— Látták? Látták kolléga ur? Látták?
A jelenlevők izgatottan kérdik tőle:
— Mit? Mit? Mi az Vilmos?
Vilmos pózba vágja magát és elkezd szavalni:

— Ez az első száma annak az újságnak, amelynek főszerkesztőjét Bennem van szerencsénk tisztelhetni. Az Ur kegyelméből

lettem azzá. Hivatva vagyok rá, hogy jogos érdekeinket mindenkor megvédelmezzem. Az újság címe: Penzionált Uralkodók Riadója. Porradalomra szólítunk fel minden leőt királyt.

— Nem engedjük, hogy kiuzsorázzanak bennünket, proletárokat. Nem engedjük...

Vilmost itt azonban félbeszakította egy kevéssé epés hangon a cárné és mintha rajta akarta volna kitölteni a trabukó miatti dühét, közbeszólt:

— No ugyan ér is ez valamit? Inkább ezek ellen a gaz háziurak ellen tennének valamit, inkább azon segítenének, hogy ne keltsen negyszáz forintot fizetni két kis lukért, amibe alig férünk el...

— Fürdőszoba sincsen, előszoba se...
Ferdinánd feleségében hű kontrázót lelt a cárné:

— Hát a husdrágaság? Ha maga olyan vitéz, miért nem a mézárásokat rántja le a lapjában? Ennek volna haszna... A felsőgek behúzzák a fejüket a nyakukba, hogy hamarabb keresztül essenek a viharon, de már nem fenyegeti őket semmi, mert a két asszony hirtelen elfeledkezve mindéről, öszszebujva elkezdtek beszélgetni és beszédjük-ből csak ilyesforma kitörések hallatszóttak ki:

— Látták? Hahaha!
— Mit? A Vilma kalapját?
— Azt, azt...
— Akár egy hollandi tulipán cserepe...
— Kolibrimadarakkal díszítve...
— és déligyümölcsös...
— Hahaha...

MŰVÉSZET.

A mai hangverseny.

Gerardy Jean, Krämer Teréz.

A magyar királyi Operaház ünnepelt művésznője és a világ legnagyobb csellistája kezdik meg a Zenekedvelők Társasága által rendezendő hangversenyek sorozatát.

A közönség lázas érdeklődése kíséri a művészvilág e két halhatatlanjának debreceni koncertjét, annyival is inkább, mert mindketten ezuttal szerepelnek először városunkban. Krämer Terézt már évek óta hiába igyekezett megnyerni a rendezőség, mert egyedül álló, csodás színezetű drámai szopránja pótolhatatlan az operánál.

Gerardynak debreceni koncertje egyetlen magyarországi fellépése, mert szerződése óriási honoráriummal francia és angolországi körutra kötelezi.

A társaság tagjai közül azok, akik még nem vették át jegyeiket, Csáthy Ferenc urnál sziveskedjenek este 6 óráig átvenni.

Nem tagok számára fentmaradt néhány hely 4 és 2 koronáért kapható.

A telektulajdonosok ellen.

Abszurdum a jog és pénzügyi bizottságból.

A jog és pénzügyi bizottság mai ülésén egy konkrét eset kapcsán nagyon abszurd határozati javaslat született meg, amely nemcsak jogi szempontból kifogásolható, hanem a méltányos emberi gondolkodásnak is ellene mond és erősen sérti a telektulajdonosok érdekeit.

Előre láthatóan bizonyos, hogy a bizottság javaslatát a közgyűlés nem is emeli határozatáig.

Az eset a következő: Szőke Istvánné fölajánlotta megvételre a Teleki-utca 66. sz. házát a városnak. Szőkének a telekért 20000

koronát kért, míg a becslők azt csak 18700 koronára becsülik. A jog és pénzügyi bizottság ezek után azt ajánlja a közgyűlésnek, hogy a házat ne vegye meg.

Eddig rendben van a dolog.

Ezek után azonban egy indítványra kimondta a bizottság azt is, hogy előterjeszti a közgyűlésnek az építési szabályrendelet első szakaszának föllüggesztését s általában olyan módszernek követését, amely szerint ha egy telektulajdonos építeni akar és telkét érinti a szabályozási vonalat, nem adják meg az építési engedélyt, hanem miután három hónapig lehet huzni az ilyen dolgot, három hónapig is huzzák el az engedélyt meg, vagy meg nem adását. És mindezt azért, mert a város eddig tömegesen vette a szabályozási vonalba eső telkeket és házakat, de most már meguntta ezt a dolgot s most már nem fog többet tárgyalni telekvételek iránt, hanem ha esetleg az illető telek beleesik a vonalba, akkor a telektulajdonost hagyják ég és föld között lebegni de sem építési engedélyt nem adnak, sem a telket meg nem veszik.

E szándékolt merényletet a telektulajdonosok ellen azzal okolják meg, hogy még a tanács maga sem tudja, hol kezdik meg a szabályozást s így megeshetik, hogy olyan helyeken vásároltak telkeket, ahol majd csak száz év múlva szabályoznak.

Ez mindenesetre ok, de nem a telektulajdonosokkal szemben, akik végre is nem tehetnek arról, hogy a szabályozási terv megkezdésének pontját még most sem tudják.

Hiszen ha megötrétnék az abszurdum, hogy a javaslat keresztül megy és a telektulajdonosok sem nem építhetnek, sem telküket a város meg nem váltja, illuzorióssá válik a tulajdonnak joga, mert hiszen a tulajdonos a tulajdonjogának egyik legfőbb részét nem gyakorolhatja: a tulajdon fölött nem rendelkezik.

Ismételjük, hihetetlennek tartjuk, hogy a közgyűlés belemegy abba, hogy e javaslatot határozattá emelje.

Beösmérjük, hogy ugyancsak a mai ülésen okos indítvány is hangzott el.

Az egyiket Poroszlay László tette. Arról szól, hogy a tanács sürgőse meg az a bizottságot, amelynek meg kell állapítani, hogy hol is kezdjék meg hát a városszabályozást.

A második indítvány az volt, hogy a telekértékelmelkedési adóról szóló szabályrendelet jóváhagyását minél előbb sürgőse meg a tanács.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán I. Csokonai színmű. Diszeldadás Csokonai születésnapjának évfordulójára. II. Csapodár vigjáték. Csütörtökön Kard becsülete színmű. Ujdonság. Pénteken Kard becsülete színmű. Szombaton Kard becsülete színmű. Vasárnap délután Svihákok operette. Este Liliom Klári népszínmű új betanulással.

* **Liliom Klári.** Óriási érdeklődés mutatkozik már is a vasárnap színpad kerület Liliom Klári iránt. A szebbnél-szebb Dóczy nóták a kitűnő népszínmű magyaros levegője bizonyára nem tévesztik el hatásukat. Az igazgatóság nagy figyelemmel hozza színpad a kiváló dalköltő realiztikus népszínművét, melyben a társulat összes személyzete foglalkoztatva van. — **Leányvásár.** Zilahai igazgató megvette Kerner József zenetanár népzenejű operettjét a

Leányvásárt. A nagyszabású operette közvetlenül a Cigányszerelem bemutatója után került színre. — **Csokonai.** Ma este lesz a bemutatója Szatmáry Zoltán poétikus színművének. Az előadás iránt már is nagy érdeklődés mutatkozik. A darabban előforduló régi diákdalokat Torma Zsiga és a férfikar énekeli. A címszerepet Thuri Elemér, a darab egyetlen nőszerepét Huzella I. adja.

Dr. Péntes Miklós

ügyvéd

irodáját

Debreczenben

Miklós-utca 24. szám alatt

megnyitotta.

UJDONSÁGOK

Kutasi Imre halála.

Tegnap este nagy részvéttel értesültünk arról a gyászról, mely a debreceni Popovics-családot érte. Kutasi Imre az egykori ismert debreceni lapkiadó meghalt. Kutasi Imre valamikor népszerű tagja volt a debreceni uri társaságoknak.

Fiatalon került az Első Debreceni Kártyagyár igazgatói székébe, majd könyv- és lapkiadó, nyomdatulajdonos lett. Kiadója volt a „Debreczeni Ellenőr”-nek, majd hosszú ideig az ő kiadásában jelent meg a „Debreczen” is, amely az ő kiadásában erős pártlap volt.

Husz évvel ezelőtt alapította a „Debreczeni Hírlap”-ot, melynek megszűnte után a „Szabadság” című lap kiadóhivatali igazgatója lett. Pár évvel ezelőtt, a lapvállalat megszűnővén, a kataszteri hivatalnál dolgozott kisebb állásban s nagyon visszavonult életet élt.

Kutasi Imre, dacára 72 éves korának, beteg nem igen volt, most is inkább csak gyöngékedett hat héten keresztül, mig nem tegnap végelgyöngülésben meghalt. Temetése e hó 17-én lesz, délután 3 órakor, a Simonyi-ut 10. sz. háztól.

Tolsztoj a kolostorban.

Tolsztoj eltűnt és megtalálták egy ódon és szegényes kolostorban, távol Jaszna-polyánai kastélyától, kétszázötven mérföldnyire Moszkvától, amely számára a legközelebbi kulturállomás, a rengefeg orosz sikság közepén.

Most már tudjuk a magyarozatát is az önkéntes száműzetésnek: Tolsztoj új életet ment keresni, amelyben megtalálja a harmóniát a külső világ és a maga különös, belső világa között. És ezt a harmóniát a kolostorban találta meg.

Csudálkozhatunk-e ezen? Nekem úgy tetszik, hogy az ő főnséges, hőroikus élet-

drámáját nem lehetett volna stilszerűbben befejezni. Stilszerűbben, de nem kell theatralis-értelmében venni ezt a szót.

Az újságolvasó nem először találkozik az agg poéta panaszával a környezetével. A tulraffinált kultúra megvetésének és az ősemberi szegénységnek az apostola egy puhán, melegen, európai komforttal berendezett kastélyban élt, körülvéve egy valóságos udvartartástól, amelyből a titkár és az angol-francia társalgó sem hiányzott. Szobájában gramfonok, telefonok és írógépek harsogtak, berregtek és csörömpöltek a fülébe nap hosszant és szegényeit goromba portások kergették el a kapuja elől.

Itt, ebben a világban nem is találhatta meg azt a másikat, amely a krisztusi mondas szerint nem e világból való s amelynek ő őszinte, átérzéssel és szeretettel teli hívője volt.

Neki el kellett mennie s hogy egy kolostorba ment, ez csak látszólagos ellentét az ő elveivel szemben. Az ephemer, az anyagi, a nyomorult külsőségeknek élő napvilág gyűlölte, vagy ártatlan nem ismerése itt bizonylan megvan, a szelid és csöndes apácák között.

Az egyszerűség és való szegénység itt tisztán, őszintén, póz és megjárás nélkül állanak előfe és a hit is közös, a minisztériumok is kedvesek és gyermekesek és mind jól eshetett a próféta hiábavaló küzdelmekben e fáradt öreg szívének.

— **Megkezdődik az adóösszeírás.** Az adókötelezettek és adótárgyak összeírása, amely az 1911, illetve 1911—1912. évre szóló adókiadásnak fog alapjául szolgálni, e hó 17-én, csütörtökön veszi kezdetét. Az összeírást az adóügyi osztály tisztviselői végzik, akik házról-házra menve, minden lakást megtekintenek és adózási viszonyairól minden embert megkérdeznék.

— **Számonkérés.** Ma délelőtt tíz órakor vette kezdetét a városházán a számonkérés ülése, amelyen Domahidy Elemér főispán elnökölt. Az ülést délután folytatták és mindent rendben találtak.

— **Tisztújítás az ügyvédi kamaránál.** A debreceni ügyvédi kamara december hó 4-én délelőtt 9 órakor tartja meg József kir. herceg-utca 8. szám alatt levő helyiségében közgyűlést, amelynek tárgya a tisztújítás.

— **Értekezlet a városházán.** A városi párt e hó 16-án szerdán délután a városháza nagytermében értekezlet lesz, hogy megbeszéljék a közgyűlés elé kerülő ügyeket.

— **Az anyakönyvi hivatal áthelyezése.** A jog- és pénzügyi bizottság mai üléséből kifolyóan javasolni fogja a törvényhatósági közgyűlésnek, hogy az anyakönyvi hivatalt a Széchenyi-utcából, ahol a helyiségek bérlete most lejár, hogy 1911. május hó 1-től a város tulajdonát képező Hatvan utcai ház helyiségeibe helyeztessék át, ahol a belvárosi kapitányság volt.

— **Új jogi dektor.** Tatay Zoltán dr. városi aljegyző szombaton tette le Kolozsváron a jogi doktori vizsgát, amivel most a tehetséges, nagyszorgalmu városi tisztviselő utriusque iuris doktorrá lett.

— **Időgenben meghalt debreceni polgár.** A debreceni rendőrséget ma táviratban értesítették, hogy Fehér Sándor debreceni polgár Nyírmártonban hirtelen meghalt. A rendőrség értesítette az elhunyt családját, amely intézkedett a halott hazaszállítására iránt.

— **Nyilvános köszönet.** Mindazok a kegyes adakozók, akik a múlt hét folyamán segélygyűjtés végett kibocsátott növendékein-

ket szívesen fogadták és általok adományait kollégiumunk istápolására hozzánk eljuttatták: fogadják ezen uton kifejezett benső köszönetünket. A főiskolai igazgatóság.

— **Nagy tűz.** Az elmúlt éjszaka folyamán borzasztó tűz ütött ki a szomszédos Püspökladányban. Baranyai Mátyás püspökladányi gazdának az istállója ismeretlen okból kigyuladt. A tűz oly hirtelen jött, hogy a benn lévő állatok közül alig tudtak egynéhányat megmenteni. Tíz ökör közül 7 szénné égett, hármat pedig félig megégve találtak meg a földéken. Nagy szerencse volt, hogy a tüzet sikerült hamar elfojtani. A kár jelentékeny.

— **Változások a telefonnál.** A debreceni m. kir. posta, távirda és távbeszélő hivatal a következőket közli: Körözvény azon távbeszélő állomásokról, melyek 1910. évi október hóban rendezettek be, illetve szüntek meg. I Új állomások: 692. Altman Herman kereskedő, Ferencz József-ut 12. 591. Aufrecht Vilmos Kismacsi gazdasága. 884. Fisch Lajos bankigazgató lakása, Miklós-utca 4. 831. Györfly Aladár nyaralója, Simonyi-ut 27. 81. Ingatlan értékesítő Részvénytársaság, Piac-utca 58. 883. Kölcsönös segélyző egyesület igazgatósága, Kossut-u. 8. 843. M. kir. államvasutak gépgyára debreceni képviselősege, Hatvan-u. 8. 879. P. Nagy Zoltán, a debreceni zenekonzervatórium igazgatója, Piac-u 26. 735. Sínházi titkári iroda, Városi színház. 885. Vivóclub, Dégenfeld-tér 2. II. Megszűnt állomások: 843. Erzsébet ártézi forrásvíz vállalat, Ernst Ede, Hatvan-utca 28. 692. Keller János kereskedő, Ferencz József-ut 12. 591. Szűcs Ödön kismacsi gazdasága, Kismacs.

— **Egy osztrák egyesület magyarellenos törekvése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter tudomásul vétel végett közölte a kereskedelmi és iparkamarával, hogy az Ausztriában megalakult s Bécsben székelő „Verein zur Erhaltung des Deutsch ume in Ungarn” című osztrák egyesület összes eddig megjelent s ezenül megjelenő nyomtatványaitól és adománygyűjtésekre szolgáló bélyegeitől — miután ez a külföldi egyesület a magyarországi német ajku lakosság közötti izgatást tűzte ki céljául, — a belügyminiszter a postai szállítást a magyar szent korona országai területére nézve megvonja. Ez az osztrák egyesület az ország németajku lakossága között terjesztett felhívásában a 14 éven felüli tanoncokat Ausztriába csalogatja ki s ott német iparos mestereknél való elhelyezésükről gondoskodik, azzal a ravasz céllal, hogy ezek után visszatérve itthon az egyesület eszközeivé s a „német” szellem apostolává váljanak. A magyarság védelme érdekében e támadás és ravaszkodás ellen a magyar hatóságok mindent meg fognak tenni.

— **Szabadiskola.** Szerdán, 16-án, Nyáry Béla ref. főgimn. tanár fogja folytatni az újabb természettudományi felfedezésekről szóló előadásait. Beszélni fog a radioaktív testekről és az anyag valamint erő átalakulásáról. A természettudomány haladása iránt érdeklődők részére igen jelentős lesz ez az előadás, amely az Ipartestület dísztermében este 6 órakor kezdődik és teljesen ingyenes. — A holnapi csütörtöki előadás, amelyet dr. Szász Adolf a halotthamvasztásról vetített képek bemutatásával tart a városháza dísztermében lesz megtartva.

— **Tolvaj mészáros inas.** A szatmári rendőrség ma táviratban értesítette a debreceni rendőrséget, hogy Bardóli István 18 éves mészáros inas, atyjától 3000 koronát ellopott s azután egy ösmeretien nővel megszökött. A szökevények a budapesti gyorsvonatra ültek föl. A szatmári rendőrség kérte a debreceni bünyügyi osztályt, hogy ha a szökevények Debreczenbe jönnek, tartóztassák le őket.

— **A Csokonai-kör irodalmi vacsorája.** A Csokonai-kör évad megnyitó felolvasó ülését, azzal is emlékezetesebbé akarja tenni, hogy mint már évek óta, irodalmi vacsorát is rendez ez alkalomból. E barátságos összejövetelen nemcsak a kör tisztviselői és választmányi tagjai vesznek részt, hanem szívesen láttatnak Debrecen művelt közönségéből mindazok, akik az irodalomnak barátai. Az étlap szerinti vacsora csütörtökön a felolvasás után esti 8 órakor lesz a Bika-vengélgő külön éttermében.

— **Dóczy új nótái.** Dóczy József az edes bus magyar nóták lelkes mestere legújabb husz válogatott magyar nótáját most rendezti sajtó alá. Kiadója Antalfi József debreceni zeneműkereskedő. A zeneköltő, akiről legutóbb az a hír terjedt el, hogy szemévilágát elveszti, tul van minden veszélyen. A husz új nóta szép kiállításban most kerül a karácsonyi könyvpiacra zongora és énekszöveg-gel, kemény kötésben s ára két korona lesz. Előfizetéseket Antalfi József zeneműkereskedő fogad el.

— **Butorok** mindentéle fa- és kárpított kivitelben **Killer Ede** cs. és kir. udvari szállító butorgyáros, Piac utca 68. sz. alatti nagy butortelepén legjutányosabb árban kaphatók.

— **Nőizenekar.** A megnagyobbított Remény-kávéházban november hó 20-ától naponta, jó hírű nőizenekar játszik. Tisztán kezelt bel- és külföldi borok kaphatók. Pontos kiszolgálásról gondoskodik Weisz Márkus, kávé.

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKAN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és fényképeszeti műterem.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényes, ízületi betegségek, vörhenyes és hurutos bőrbetegségeknél, különösen a hólyagban.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SOHULTES ÁGOST Szinyo-Lippóci Salvator-kereskedés, Budapest, Ruzsák utca 8.

Az ököritői félözvegyke.

Panaszok a § miatt.

Ököritőn, a halál borzalmas emlékü falujában, ahol fű benőtte már a sirdombokat a március 27-iki nagy tűzkatasztrófa óta, vagy 25—30 ember maradt olyan, akinek felesége nem ért haza a halálból porrá pusztult csűrterméből, 25—30 ember, akiknek felesége felismerhetetlenül elégett a borzalmas éjszakában, akiknek élettársa ott pihen abban a hatalmas közös sírban, amely 200 felismeretlen halottnak csontjait takarja.

Ezekről a szerencsétlen asszonyokról, akik ott voltak a bálban, odapusztultak a tűzbe, de akinek holttestét nem lehetett felismerni, a jegyző nem vehette fel a halálesetet.

Itt maradt férjeik, akik hasztalan várják a holttestük felismerését a törvényszabta idejét, tudják jól, tudja a jegyző is, hogy odaégett, de az özvegyek mégis csak félözvegyek, törvényileg kötve vannak a temetőben porladozó hitvestárhoz.

Ezt a köteléket csak a holttestük felismeréséig lehet elszakítani.

szüntetheti meg, de ezt hosszú időhöz köti a törvény, három évhez.

Három esztendeig kell tehát várnia a szomorú dátumtól számítva az ököritői félözvegyeknek, míg a törvény is holtnak ismeri el a temetőben porladozó, — vagy hamujokban a szél által világgá hordott hiteveseit.

— Addig pedig — így panaszojkák — nincs, aki gondozza őket, nincs aki főzzön nekik, nincs, aki mosson rájuk. Elzülünk, lerongyolódunk, — panaszkodnak a szegény emberek, — a három esztendő alatt, mire a törvény elhiszi, hogy az asszonyunk nem jöhet már haza a Weiszék csűrjéből.

A paragrafus rideg és könyörtelen, annak hasztalan panaszkodnak, siránkoznak, nem enged a kötelező három esztendőből. A szerencsétlen, bánatos félözvegyek tehát ugy segítenek magukon, ahogy tudnak: vadhá-zasságot kötnek a paragrafus mellőzésével, csak úgy az Uristen előtt, aki aligha ragaszkodik a három esztendei fix terminushoz . . .

Gyilkosság a tanyán.

Megöltek egy legényt.

Borzalmas gyilkosság hírére jelentette be ma reggel a kislehértői csendőrség a debreceni kir. ügyészségnek.

Ugyanis a Kislehértő községhez tartozó Kisszegegyházi pusztán halva találtak egy fiatal embert, akinek a fejét a gyilkos, vagy gyilkosok valószínűen fokossal vagy baltával teljesen szétzúzták úgy, hogy a halott koponyájának felső és hátsó részét szilánkokká törték.

A fiatal embert még tegnap este gyilkolhatták meg, mert a holtteste körül a vértócsa már egészen megfagyott.

A csendőrség, amely a nyomozást megindította, megállapította, hogy a meggyilkolt legény Kiss György 26 éves kislehértői fiatal gazdálkodó.

A csendőrségnek az a gyanuja, hogy Kiss Györgyöt szerelemfűlésből ölték meg. Mert többen szerettek egy leányt s ez, mint beszélik, — Kiss Györgyöt részesítette előnyökben.

A nyomozásnak azonban e pillanatig még semmi eredménye sincsen. A debreceni törvényszék részéről Tóby István vizsgálóbíró és Horváth Arthur dr. törvényszéki orvos utaztak ki Kislehértőre, hogy a vizsgálatot folytassák és a boncolást megejtsék.

TÁVIRATOK.

Tolsztoj nagybeteg.

Pétervár, november 15. Tolsztoj Leó sorsa megrendítő fordulatot vett. Közöltük, hogy zárdába vonult, miután családjával, nevezetesen a feleségével összezőrdült. Azonban a nagy írónak, aki mindenáron el akart szakadni családjától és magányban akart maradni, a kolostorban sem volt maradása. Miután publikussá lett, hogy a Smardinszkykolostorban van és attól tartott, hogy nyugalmát és magányát ott is meg fogják zavarni, elhatározta, hogy onnan is tovább megy. A legutóbbi távirat, mely Tulából érkezett, így szól:

Tolsztoj Leó gróf, miután utközben megbetegedett, — orvosával és Alexandra leányával Aetepovóban, (Rjaesen kormányzóság) kiszállt és ez

idő szerint 40 fokos lázban, az állomási épületben fekszik.

Megrágalmazott tábornok.

Bécs, november 15. A lipótvárosi büntető járásbíró előtt tegnap tárgyalta Lázár Frigyes vezérőrnagy becsületsértési panaszát Glaser Arnold bécsi lókereskedő ellen.

A panasz tárgyát vádlott azon cselekménye képezte, mely szerint Glaser Arnold Prohr János altábornagy előtt akként nyilatkozott, hogy Lázár Frigyes vezérőrnagy a kincstári szállításoktól eltiltott Schlesinger és társa bécsi lókereskedő cégnek egy kincstári szállítást — strohman neve alatt juttatott azért, mert a Schlesinger és társa cég viszonzásul két hitvány lovat 3200 korona árban vásárolt a vezérőrnagy magánistállójából. Az eljáró dr. Brezina járásbíró Glaser Arnoldot becsületsértés vétsége miatt két havi fogházra ítélte el.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

Magasdad, dombos helyen állván a falu azonfelül egyik felül a kocsiút jó meredek ereszkedőn húzódik el, kétfelől partos árok-kal beszegve, hogy eső idején a víz a széleken a völgybe szaladjon alá és a töltést össze ne rongálja.

Ez intézkedés azonban nem gátolja, hogy mint jelenleg, késő ősszel, ez út feneketlen süppedékké föl ne ázzék és ha csak egy kis teher van a szekeren, a marhának ugyancsak ki kell nyújtani a nyakát, hogy azt a tulsó végre átvonszolja.

A vármegye ugyan minden télen egypár száz embert kirendel oda „utcsinálni“ és ezek a vizmosásos hasadékokat rőzsével és földdel össze is foltoztatják.

Utóvégre az utcsinálás nem olyan mesterség, melyet az ember születésénél fogva magával hoz a világra.

Sok évi toldozgatás-foltoztatás dacára e kis meredek egy hajszálnival sem változott meg.

Ellenkezőleg még sokkal veszedelmesebb lett.

Télen át nem egy inaszakadt jószág ott hagyta a párját.

Amint Kupecz Mihály e szakadékos helyre ért, tul felül hangos ostorcsattogás hallatszott, melylyel valaki a marhát buzgóbb ügyekezetre nógatta.

Meglehet, hogy Kupecz Mihály sem az ostorpatogatást, sem az ember nógató szavait nem hallotta; mert nagyon el volt telve keserű érzésekkel s ilyenkor az ember nem igen szokott figyelni arra, merre jár és mi történik körülötte.

Csak előre ügetett tehát lován, míg a meneteles hely innenső végére ért.

Itt azonban az okos állat nem volt egyakarattal gazdájával, mert ösztönileg megállt.

Erősen fujt, miglen Kupecz Mihály hatalmas döfököléssel más szándékra nem kényszeríté.

Kupecz Mihály csak akkor kezdett figyelni a vele szemközt jövő szekérre.

Hosszu vontató szekér volt ez, leeresztett létrákkal, nagy vasabroncsos hordókkal megrakva, melyet, négy címeres ökör is csak nagy erőlködéssel vonszolt.

Folytatjuk.

Felelős szerkesztő: PÓSCH DEZSŐ.

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdaja

Piacz-utca 12. sz. a.

Egy 90 korona értékű ajándék előfizetőinknek!

Alant felsoroljuk a 30 kötet regény címeit, melyek gyönyörű szép angolvászson diszkötésben vannak kötve, egy-egy kötet bolti ára 3 korona, tehát a 30 kötet kilencven korona.

Ingyen adjuk mind a harmincz kötetet,

ha megrendeli egy évre a „BAZÁR“ divatlapot és beküldi az érte járó hat forintot. Félévre is megrendelheti 3 ennfoglaltatka ezen 30 kötetből 10 kötetet adunk (a felsorolt csoportok bármelyikét) teljesen díjtalanul. Ezen itt említett összegekben már bforintért akkor kedvezmény után járó díj is és így semmiféle külön összeg ezen diszkötetek után nem fizetendő. A műveket postafordultával megküldjük, mihelyt az előfizetés beérkezett. Negyedévre is előfizethet, ami 1 forint 50 krajcár és akkor 5 kötet diszkötésű regényt adunk, postadíjra 20 krajcár csatolandó ezen 5 kötethez és a következő negyedben kapja a másik 5 kötetet ugyanilyen feltételek mellett. Utánvétellel is megrendelheti félévre vagy egész évre.

Ilyen fejedelmi ajándékot lap még nem adott!

Kötelezőleg kijelentjük, ha bármely okból nem felelne meg ezen kedvezményünk, a nekünk befizetett előfizetési összeget minden levonás nélkül vissza küldjük. A „BAZÁR“ havonként kétszer jelenik meg és minden száma százezer urinő kezén fordul meg. Kérje díjtalanul egy mutatványt,

Itt felsoroljuk a 30 kötet angol vászonkötesű regény címeit.

I. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Malonyai D.: A gyáva.
2. Zempléni P. Gy. né: A leghatalmasabb érzés.
3. Guti S.: A pupos.
4. Tábori K.: A nőgyűlölő.
5. Zboray A.: Megváltó szerelem.
6. Sas E.: Küzdelem a sírért.
7. Tábori K.: A boldogságért.
8. Vértesi A.: Az élet betegé.
9. Hevesi J.: A becsület.
10. Garay F.: Dr. Molitórisz rögeszméje.

II. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Hervieu: Titokzatos hatalom.
2. Pakots J.: A nyáradi kényur.
3. Czobel M.: Két arany hajszál.
4. Nagy E.: A Geödhyek.
5. Lombroso: Lángész és örültség.
6. Seress I.: A végzet.
7. Sienkievicz: Quo Vadis I.
8. Sienkievicz: Quo Vadis II.
9. Kóbor T.: A tisztesség nevében.
10. Bársony I.: Sugok valamit.

III. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Abonyi Á.: A fehér asszony.
2. Kövér I.: Révész Magda.
3. Darwin K.: Harc a természetben I.
4. Darwin K.: Harc a természetben II.
5. Verne Gy.: Camp Ole sorsjegye.
6. Nógrádi L.: Katóka.
7. Barna J.: Játékok könyve.
8. Verne Gy.: A dunai hajós.
9. Prém J.: Idegen szavak szótára.
10. Rexa D.: Egy nemes család története.

Előfizetések a „Bazár“ kiadóhivatalához küldendők, Budapest. VII. kerület, Dohány-utca 16. szám.

FONTOS! Ha nem kívánja a 30 kötet regényt, e helyett megküldjük Tolnai Világtörténelme három kötetét, a fent említett évi 6 forint előfizetési ár mellett, melynek bolti ára 90 K., félévi előfizetés után csak 1 köt. jár

Mutatvány Klár Andor most megjelent füzetéből.

Jóakarató tanács

Sokan azt állítják, hogy hitelgényük kielégítésénél, illetve pénzkölcsöneik megszerzésénél

közvetítőre nincs szükségük!

Ez téves felfogás, mert amint senki sem lehet saját orvosa, még ha ért is az orvosi tudományhoz, — vagy nem láthatja el peres ügyeit saját maga a bíróság előtt, ép oly kevésbé intézheti kellő szakértelemmel kölcsönének megszerzését. Gyakorlat teszi a mestert, ez a régi közmondás itt is alkalmazható. Az a magánfél, aki pénzügyletek lebonyolításával hivatásszerűen nem foglalkozik, nem lehet tisztában azzal, hogy a pénzügyi piacnak folytonos hullámmozgása közepette, melyik az a pénzforrás, hol hitelszükségletét legelőnyösebben szerezheti meg. — Aki tehát nem járta a pénzügy világ szövevényes labirintusában, az csak ötletszerűen járhat el a saját ügyében is és lehetséges, hogy épen oda botlik be, ahol legkedvezőtlenebbül bánnak el vele. — Mig ha egy lelkiismeretes közvetítő bankirodához fordul, csekély jutalék ellenében, amely egyszer és mindenkorra fizetendő, fel lesz mentve a kölcsön megszerzésével járó fáradságok és keletlenlégek alól és hogy úgy mondjam, helybe hozzák neki a pénzt.

Ne sajnálja tehát a közvetítőtől a csekély jutalékot és bármily természetű pénzkölcsönre van szüksége, forduljon a legteljesebb bizalommal irodámhoz és eleve is biztosíthatom, hogy az eredménnyel meg lesz elégedve.

KLÁR ANDOR.

Klár Andor bankirodája Piacz-utca 77. sz. :: Telefon: 445. sz.

Uj! Uj! Uj!
Ruhakölcsönző Intézet

LATINKA LAJOS

szabó, vegytisztító és javító Intézete
BATTHYANYI-UTCA 12.

Ruhakölcsönző vállalata. Mindennemű jelmez és alkalmi ruhák nagy választékban. — Színi előadásokra, szüreti és álarcos alkalmakra. — Vidékre is csekély díjért kölcsön kaphatók.
Külön osztály. Uraságoktól levetett ruhákat a legmagasabb árakban veszek s rendbe hozva olcsón árusítom.

Öt óráig 1 óráig belüli szépen kivasaltatnak 1 kor. 20 fillérért.

Becsés partfogást kér

Latinka Lajos.

OLCSÓ ÁRAK!

Indiai fogcsepp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fillér.

Tyuszem irtó, 2—3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet, ára 70 fillér.

Fagybalzsam, a legerősebb fagyot és az ezzel járó viszketegséget azonnal megszünteti, ára 70 fillér.

A fentiek csakis a

Balázs Ödön utcája

Harsányi Lajos

„Reménységhez“ címzett gyógyszer-tárában Debreczen, Csapó-utca 18. szám.

Minden takarékos háziasszony saját érdeke

Sirius fémtisztító szerrel

tisztítani,
amely a jelenkor legideálisabb fémtisztító szere. Gyártja: **HERCZEG és GEIGER** vegyészeti gyár Budapest.
Kapható minden jobb fűszerüzletben.

1437.
1910. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak V. 2527/2. 1910. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint dr. Barakonyi Sándor részére 270 kor. tőke, a fizetett összeg betudásával, ennek megítélt kamatai és az eddig összesen 21 kor. 36 fillér perköltség erejéig 1910. évi augusztus hó 30-án bírósággal lefoglalt és 2840 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1910. évi november hó 16-án délelőtt 11 órakor** kezdetét veendő és Piac-utca 58. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1910. évi okt. 15.

Oláh Géza
birói kiküldött.

ÉRCZY KÁLMÁN

gépjavitó ipartelepe

Debreczen, Hatvan-utca 53.

Van szerencsém tudomásul adni, hogy Debreczen, Hatvan-utca 53. szám alatt szabadalmazott lópatkógyárammal egybekötve egy nagyobb szabású **gépjavitó ipartelep**et és **gazdasági gépraktárt** letesítettem, továbbá sikerült a Pálffy-féle nyers **olaj motorgyár** kizárólagos képviselőletét megnyernem.

Ipartelepem a legmodernebb gépekkel van felszerelve, úgy, hogy mindennemű gépek, cséplő garnitúrák szakszerű kijavítására malomberendezések átalakítására, kazán szerelések, javítások és befalazások szakszerű eszközölkészésre, tűzszekrények készítésére, mindenféle repedések és törések gyors **hegesztésére**, mezei vasutak felépítésére vállalkozom. S midőn szolgálataimat felajánlom, ígérem, hogy jó munkát és pontos kiszolgálást nyújtok mérsékelt díjazásért. A nagyérdemű közönség szíves partfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Érczy Kálmán.

Apró hirdetések.

28 KRAJCARÉRT fejei férfi vagy női harisnyát **BENYÁTS EMIL** villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota.

A **NAGYLÉTAI GÖZMALOM** szabad kézből eladó vagy haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Bende Józseffel Kisvárdán.

LAPKIHORDÓ ASSZONYOK felvételnek a kiadóhivatalban. Piac-utca 12,

KEVÉ. DIJAZÁS mellett könyvvezetést, levelezést vállal végzett könyvelő esteli órákban. Cim a kiadóban.

BOLTHELYISÉG a Csapó-utca 10. számú házban kiadó. Értekezhetni az udvarban.

CZIMBALOMÓRÁKAT ad jutányos árért Láposy Hegedűs Sarolta okleveles cimbalomtanító. Péterfia-u. 61. sz. a.

Fővárosi elsőrendű

férfikalap és divatáru

üzletbe egy idősebb segéd, ki üzletvezetői teendőkre alkalmas, és egy fiatalabb segéd felvételnek.

Ajánlatok működés és fizetési igény megjelöléssel e lap kiadóhivatalába „Főváros“ jelige alatt küldendők.

Jegyezze meg magának pontosan azt, hogy a

PATHEPHON

a legjobb és legtökéletesebb beszélgép a mely csak létezik.

Tü nélkül játszik, a lemezeket nem karcolja és nem rongálja. Követelje határozottan, hogy a kereskedő Önnek egy tü nélküli Pathephonon játszon.

A PATHÉ FRÉRES, PARIS
világhírű cég gyártmánya.

Minden jobb kereskedőnél kapható
Katalógus ingyen és bérmentve.

Remek új magyar felvételek.

PATHE FRERES
WIEN, I.,
KOLOWRAT-RING 9.

Paris, London, Wien, Berlin, Moskva, Szt. Petervár, Odessa, Brüsszel, Amsterdam, Barcelona, Madrid, Lissabon, Bombay, Calcutta, Singapore, Shangai, Tokio stb.